

Szabad és erős önkormányzatokat!

Gúzsba kötött önkormányzatok és szétvert közigazgatás

A Fidesz-KDNP-kormány hatalmi érdekből úgy döntött, hogy a 2010-es kormányalakítást követően szisztematikusan felszámolja az önkormányzatiságot, és egy erősen centralizáló, széleskörű „államosítási” programot hajtott végre. A radikális átalakítások igazolása érdekében a kormánypropaganda az önkormányzatokat inkompetensnek, pazarlónak, felelőtlenül eladósodottnak mutatta be, míg az államosítást, azaz az egyes ágazatok szigorú kormányzati kézi vezérlését hatékonyabbnak és költségtakarékosnak ígérte. A valóságban az „államosítással” a szolgáltatások igénybevételének lehetősége került távolabb a lakosoktól, miközben megszűnt az önkormányzatok révén eddig érvényesülő társadalmi kontroll lehetősége is. **A közszolgáltatások jelentős részének megszervezéséről a helyi viszonyokat nem ismerő, távoli központokban döntenek.**

Az államigazgatás legtöbb területén káosz alakult ki, és a közszolgáltatások színvonalának drasztikus romlása következett be. A Klebelsberg Központ alá kényszerített iskolák pedagógusai és tanulói, az államosított egészségügyi intézményekben dolgozók és az ott gyógyulásban reménykedők, a túlterhelt járási hivatalokban ügyeik elintézését váró ügyfelek, a közösség segítségére szoruló honfitársaink valamennyien megtapasztalták, hogy az ígéret messze van a valóságtól. Sajnálatos bizonyíték erre a koronavírus-járvány, amikor az első nagyobb terhelésnél az államigazgatás csődöt is mondott.

1) A Fidesz-KDNP-kormány Magyary Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Programja nem szolgálta a „jó állam” megteremtését. Felforgatta a közigazgatási rendszert¹, nem vette figyelembe a szubszidiaritás elvét, az önkormányzatiságot fokozatosan ürítette ki a feladat-, illetve hatáskörök és források elvételével, miközben az állampolgároknak is átláthatatlanabb lett az ügyintézés folyamata. A program négy beavatkozási területen kívánt új fejezet nyitni a magyar közigazgatásban: a szervezet, a feladat, az eljárás és a személyzet területén. A program azonban csak az állami működéssel foglalkozott, az önkormányzatok kimaradtak belőle, pedig a szoros összefüggések miatt

---

¹ A közigazgatás és az államigazgatás fogalma elkülönül egymástól. A közigazgatás átfogó fogalmán belül beszélünk az önkormányzatok által végzett igazgatásról (önkormányzati igazgatás) és az államigazgatás szervei által végzett igazgatásról (államigazgatás).

kizárólag közös programba foglalva lehetett volna a közigazgatást eredményesen modernizálni.

A következő évek bebizonyították, hogy a Magyary Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program csak papír maradt, de a politikai cél – amit nem mondtak ki, de követtek –, azaz az önkormányzatok autonómiájának felszámolása és az erős centralizáció megvalósult. A nagy ívű elképzelések és az óriási lendülettel elindított kampány ellenére az államigazgatás minősége a legtöbb területen romlott. Mivel az államigazgatás átalakításának csak hatalmi céljai voltak, a szakmai célkitűzések pedig elsikkadtak, életszerűtlen utasítások, túlbürokratizált eljárások, szakmailag megalapozatlan döntések sokasága akadályozza nap, mint nap a normális működést. A helyi közösség elvesztette befolyását az intézmények működése felett; az államosított közszolgáltatások a lakosság, a szolgáltatást igénybe vevők számára ellenőrizhetetlenné váltak.

2) A Fidesz-KDNP-kormány az egykor szakmai önállósággal és valódi kompetenciával rendelkező köztisztviselőkre és közalkalmazottakra a kormányzati akarat szolgálóként tekint. Az átszervezéseket minden esetben „életpályamodellnek” nevezett egyszeri illetményfejlesztésekkel igyekeztek elfogadtatni az érintettekkel, miközben a köztisztviselői alap és a közalkalmazotti bértábla változatlan maradt. A következmények súlyosak: a szakmai szempontokat figyelmen kívül hagyó parancsuralmi működés, általános rossz közérzet, nagymértékű fluktuáció, miközben a juttatások továbbra is messze elmaradnak az elvárhatótól. Legjobb példája ennek az építésügyi igazgatás, ahol a kaotikus állapotok oda vezettek, hogy ma Magyarországon mindenki azt és úgy épít, ahogyan tetszik neki. Nincs működő építésfelügyelet, semmilyen következménye sincs a jogszabályok megszegésének.

Az emberek ügyeit rugalmatlan, túlbürokratizált rend szerint intézik elérhetetlen kormányzati ügyintézők. A helyi hivatal- és intézményvezetők rendszerint éppúgy kiszolgáltatottak az irányító állami mamutszervezeteknek, mint beosztottaik és a szolgáltatásokat igénybe vevő polgárok. Az ügyintézés – az önkormányzati ügyintézéshez képest – elszemélytelenedett, az állami szervek csak az ügyirat elintézésére, mielőbbi lezárására koncentrálnak az emberek gondjainak valódi megoldása helyett, az államigazgatási szervek képtelenek a problémák megoldásához szükséges intézkedések, eszközök összehangolt alkalmazására.

3) A radikális központosítást a helyi önkormányzatok kárára valósították meg. A Fidesz-KDNP kormány kétharmados parlamenti többségével elvonta a helyi önkormányzatoktól érdemi feladataik, ellátási felelősségük és finanszírozásuk jelentős részét. Az új feladatfinanszírozási rendszer, a hitelfelvétel politikai alapon zajló korlátozása, a fejlesztési támogatások elosztása feletti kizárólagos kormányzati kontroll az önkormányzatok gazdasági önállóságát minimálisra csökkentette. Az önkormányzatok kezéből kivettek szinte minden olyan eszközt, amellyel érdemben képesek lennének a helyi körülményeket is figyelembe véve megfelelően szervezni, alakítani a települések életét, fejlődését.

Az erős jogosítványokkal rendelkező, anyagilag önálló, a kormány közvetlen befolyásától mentes, független önkormányzatok létezése az autokratikus rendszer lényegével lenne ellentétes. **2010 óta minden átszervezés és intézményi átalakítás egyetlen célt szolgált: a saját érdekeinek kifejezésére képes, autonóm szerveződések felszámolását és a Fidesz gazdasági és hatalmi érdekeinek érvényesítését.** Ezt akkor is keresztül vitték, ha tisztában voltak ennek társadalmi kárával.

A beszűkült lehetőségek ellenére is számos településen az önkormányzatok jelentik az utolsó mentsvárat a helyi közösségek számára. Az önkormányzatok többsége a szűkös erőforrások ellenére is hozzájárul az immár államosított intézmények fenntartásához, a helyi közbiztonság javításához, a szociális szolgáltatások biztosításához. Különösen a kis falvakban jellemző, hogy sokszor jelentős áldozatvállalással próbálják betölteni azt az űrt, amit az államnak a szociális feladatokból való szinte teljes kivonulása okoz. Az elkeserítő körülmények dacára az emberek még mindig saját választott helyi vezetőiktől várják a helyben felvetődő problémák orvoslását, akik többnyire igyekeznek is megfelelni ennek az elvárásnak. Különösen jól látható ez a koronavírus-járvány idején, amikor a kormányzati intézkedések hiányát vagy elégtelenségét az önkormányzatok próbálják meg kompenzálni különböző intézkedésekkel a lakosság egészségének védelme érdekében. A kormánypropaganda által sugallt képpel szemben, az önkormányzatok a legmostohább körülmények között, pénz és jogi eszközök hiányában is erőn felül helytállnak még a pazarlóan működő, inkompetens kormányzati szervek helyett is.

Szabadságot és rendet!

Modern közigazgatást, hatékony államot!

A Magyar Szocialista Párt a társadalom integritását és fejlődését szolgáló közigazgatás megszervezését javasolja, olyanét, amelyben az államigazgatás és az önkormányzati igazgatás legfontosabb feladata az állampolgárok kiszolgálása, magas színvonalú közszolgáltatások nyújtása, a közügyek tisztességes intézése. Ennek feltétele az állam és az önkormányzatok közötti észszerű munkamegosztás, valamint az állam és az önkormányzatok kapcsolatának törvényekkel való egyértelmű szabályozása. Azt javasoljuk, hogy az állam és az önkormányzatok közötti munkamegosztás egyensúlya a demokratikus elveken és az észszerűségen alapuljon.

1) A Magyar Szocialista Párt elengedhetetlennek tartja, hogy a közigazgatásban a munkájukat hivatásnak tartó szakemberek dolgozzanak, és ezért csak megfelelő szakképzettség és hozzáértés alapján lehessen majd kinevezéshez jutni. Így adhatjuk vissza a kormánytisztviselők és köztisztviselők hivatásának becsületét, amelyet az elmúlt tíz évben a politikai kinevezettek leértékeltek. A közigazgatásban dolgozó kormányzati és önkormányzati tisztviselőknek – azonos iskolai végzettség, illetve szakmai gyakorlat, szakmai minősítés esetén – azonos javadalmazást (besorolást) javasolunk biztosítani.

2) A Magyar Szocialista Párt a jelenlegi túlméretezett, lassú és drága központi közigazgatás észszerűsítését javasolja. Az átláthatatlan és követhetetlen állami szervek, kormány megbízottak, miniszterelnöki megbízottak burjánzása helyett felelős miniszterek irányítsák az egyes ágazatokat. A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy szüntessük meg a központi igazgatáshoz tartozó azon intézményeket, amelyek jelenleg a közigazgatási funkciók ellátása helyett pártpolitikai célokat szolgálnak, mint a Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt. A túlzott és jelenleg kizárólag hatalmi érdekeket szolgáló centralizáció helyett azok a feladatok maradjanak a kormánynál és a minisztériumoknál, amelyek a törvények előkészítéséhez, a jogalkotáshoz szükségesek, országos jelentőségűek vagy kiemelkedő szaktudást igényelnek. Ugyanakkor önálló legyenek a sajátos és elkülönült feladatokat ellátó szakigazgatási területek.

3) A területi államigazgatást a fővárosi és megyei kormányhivatalokra javasoljuk építeni, vezetőjük kizárólag szakember legyen. Szigorú összeférhetetlenségi szabályok bevezetését javasoljuk, valamint állam- és jogtudományi vagy közigazgatás-tudományi egyetemi

végzettség, szakvizsga és közigazgatási szakmai tapasztalat előírását. Az így átalakított és a pártpolitikai befolyástól mentesített kormányhivatalok kizárólag a jogszabályok alapján, részrehajlás mentesen intézik majd az ügyfelek ügyeit, és gyakorolják a törvényességi felügyeletet az önkormányzatok felett. A jelenlegi „önkormányzatok csendőre” szerep helyett az önkormányzati működés jogszerűségének segítése lesz a feladatuk, ezért javasoljuk a törvényességi felügyeleti bírság intézményének megszüntetését, az önkormányzatokat érintő aktuspótlási jog bíróságokhoz telepítését.

4) A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a járási hivatalok, mint általános elsőfokú hatósági jogkört gyakorló szervek a járási önkormányzati társulásokkal megegyező területen tevékenykedjenek. Ez biztosítaná az önkormányzatiság kiteljesedését és a mérethatékonyságot. A járási hivatalok munkájukról – a rendőrkapitányságokhoz hasonlóan – évente legalább egyszer tájékoztassák majd a helyi önkormányzatokat és ezen keresztül a lakosságot. Ide lehet integrálni a mai tankerületi központokat, és más hasonló szervezeteket, az építésügyi és építésfelügyeleti hatásköröket, úgy, hogy a települési önkormányzatnak legyen beleszólása abba, hogy a településen mi, és hogyan épüljön.

A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a járási hivataloknál működjenek továbbra is a kormányablakok és az okmányirodák, valamint lássák el mindazon feladatokat, amelyek a központi államigazgatáshoz, központi adatbázisokhoz szorosan kapcsolódnak. A kormányhivatalok ebben az esetben a hatósági ügyekben felügyeleti szervként járnának el. Ugyanakkor azok a feladatok, amelyek a lakossági közszolgáltatásokhoz kötődnek – mint például a szociális igazgatás, a gyermekvédelem –, kerüljenek vissza a jegyzőkhöz. A polgármesteri hivatalok és a járási hivatalok rendszeres szakmai egyeztetésre kötelezettek legyenek.

Autonóm önkormányzatokat!

Polgárai érdekeit képviselni és megfelelő közszolgáltatásokat nyújtani csak a magukat megszervezni tudó, erős helyi közösségekből épülő demokratikus önkormányzat képes, amelynek működése nem kormányzati parancsokon, hanem a jog uralmán alapul. Ennek biztosítása érdekében az új alkotmányban megerősíteni kívánjuk a helyi közösségek önkormányzathoz való jogát (ez a jog az állampolgárok közösségét illesse meg), és meg kívánjuk erősíteni az önkormányzati

autonómia alkotmányos garanciáit (szervezetalkítás, döntési eljárások, önkéntes feladatvállalás szabadságát, és azt, hogy a saját bevétel és az önkormányzati vagyon nem vonható el) és azok alkotmánybíróági védelmét (az önkormányzati alapjogok sérelme esetén az alkotmánybíróshoz közvetlenül fordulhassanak).

Új önkormányzati törvény megvitatását és elfogadását javasoljuk, mert a 2010 utáni túlzott centralizáció kiszolgáltatottá tette a falvakat, városokat, de a megyéket, a kerületeket és a fővárost is. A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában foglaltaknak megegyező módon biztosítsuk az önkormányzatok autonómiáját, és észszerűsítsük, lakosság-baráttá tegyük a közigazgatást, abból kiindulva, hogy a polgároknak joguk van részt venni a közügyekben. A falvak és városok, a megyék, a kerületek és a főváros újra érdemben gyakorolják a helyi közhatalmat, és legyenek gazdái a legfontosabb közszolgáltatásoknak.

1) A Magyar Szocialista Párt álláspontja, hogy az önkormányzatok jogai egyenlőek legyenek, de a különböző önkormányzatok gazdasági adottságaik, lakosságszámuk és teljesítőképességük figyelembevételével lássanak el feladatokat. A döntéseket nem a távoli központokban, hanem hatékonysági, gazdasági és a helyi társadalom igényeit szemmel tartva az emberekhez a lehető legközelebb kell meghozni. A helyi közösség életével kapcsolatos döntéseket nem a kormányzat által kinevezett, elérhetetlen és ismeretlen hivatalnokok, hanem a helyben megválasztott és számonkérhető választott vezetők és képviselők hozzák meg. A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a helyi önkormányzatok, amennyiben a feltételek adottak lássák el azokat a feladatokat, amelyek szorosan kapcsolódnak a helyi közösségekhez és a helyi közszolgáltatásokhoz. Amennyiben ehhez a feltételek nem adottak, akkor ezt a feladatot a járási hivatalok lássák el, a járási önkormányzati társulás irányítása mellett.

	Hazánkban a népességszám alapján kialakult hierarchia	Az ENSZ Demográfiai Évkönyve által használt településhierarchia
metropolis	1 millió felett	1 millió felett
nagyváros	100 ezer felett	500 ezer és 1 millió között
középváros	20 ezer és 100 ezer között	100 ezer és 500 ezer között
Kisváros	5 ezer és 20 ezer között	20 ezer és 100 ezer között
Község	5 ezer alatt	

2) A döntéseknek ott kell megszületni, ahol nem csak rendelkezésre állnak a szükséges információk, és felmérhetők a helyi igények, hanem a

helyi közösségnek lehetősége van akaratát érvényesíteni is. Ennek érdekében **új jogintézmények létrehozását javasolja a Magyar Szocialista Párt a döntésekben való társadalmi részvétel biztosítására, együtt a településen, a megyében és a fővárosban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részvételi jogának erősítésével.** Megkönnyíteni javasoljuk például a helyi népszavazás kiírásának kezdeményezését. Jelenleg a választópolgárok – az önkormányzat rendeletben megalkotott szabálya szerint – legkevesebb tíz és legfeljebb huszonöt százaléka kezdeményezhet helyi népszavazást, ezeket a korlátokat öt, illetve tíz százalékra javasoljuk csökkenteni. Fontosnak tartjuk a testületi döntéshozatal további társadalmasítását a településen működő civil szervezetek testületi döntések kialakításában való részvételének biztosításával, továbbá az olyan intézmények bevezetésével, mint a közösségi költségvetés.

3) A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy kerüljenek a települési önkormányzatokhoz vagy a járási önkormányzati társulásokhoz a közoktatás, az egészségügyi alapellátás mellett a járóbetegellátás, a szociális alapellátás, a helyi közlekedés, a hulladékgazdálkodás legfontosabb feladatai. Az egyes feladatokhoz tartozó normatíva fedezze legalább átlagos színvonalon a feladat ellátásának költségét. Több intézményt működtető (jellemzően városi) önkormányzat akár egy szervezettel is elláthassa a gazdálkodással, munkaüggyel kapcsolatos tennivalókat.

4) Azt kezdeményezzük, hogy érdemi szerepet kapjanak az önkormányzatok a területfejlesztésben is. Javasoljuk megszüntetni a különleges gazdasági övezeteket, a kiemelt kormányzati beruházások esetében a helyi építési szabályok, a települési fapótlási rendelkezések figyelmen kívül hagyását; az önkormányzat hozzájárulása nélküli magasépítési engedélyezést.

5) A Magyar Szocialista Párt fontosnak tartja, hogy az önkormányzatok tulajdonhoz való jogának garanciáit erősítsük meg, együtt az önkormányzati autonómiához nélkülözhetetlen gazdasági önállóság, valamint a finanszírozás törvényi kereteinek biztosításával. Az önkormányzatok gazdasági önállóságának biztosítása mellett feltétlenül szükséges a jogszerű, felelősségteljes gazdálkodásért való felelősség (nem csak polgármesteri, hanem települési képviselői) hangsúlyozása is.

6) Megerősíteni javasoljuk az önkormányzatok felterjesztési jogát, vagyis, azt, hogy amennyiben egy önkormányzat bármely állami szervhez vagy akár közvetlenül a kormányhoz fordul, az köteles a felterjesztésre legkésőbb harminc napon belül érdemben reagálni, és ha az önkormányzat

döntést kezdeményez, annak elutasítását részletesen meg kelljen indokolni.

7) A Magyar Szocialista Párt fontos szerepet szán az önkormányzati érdekegyeztetésnek. Az országos önkormányzati érdekszövetségekkel minden olyan ügyben köteles legyen egyeztetni a kormány, amely érinti az önkormányzatokat, a településen élő lakosságot vagy az általuk ellátott közszolgáltatásokat. Az érdekegyeztetés intézményrendszerét és az önkormányzati jogok érvényesülését törvény garantálja.

Önkormányzatot minden településnek!

A Magyar Szocialista Párt álláspontja, hogy az önkormányzás olyan joga a településen élő választópolgárok közösségének, amelyet minden egyes településen, és nem összevontan kell biztosítani. Kiállunk a települési önkormányzatok önállósága mellett. A szubszidiaritás elvét valljuk, vagyis a szolgáltatást igénybe vevőhöz a legközelebbi helyen legyen a döntés, de ez a hely alkalmas és képes is legyen a feladat ellátásra.

1) A községek és a kisvárosok mindazon feladatokat, amelyeket indokolatlanul államosított a Fidesz-KDNP-kormány, és amelyek ellátása a legkisebb önkormányzatok számára is megoldható önállóan intézzék: a településüzemeltetést, a közterületek fenntartását, a köztisztaság biztosítását, a helyi kulturális szolgáltatást, az óvoda fenntartását, a helyi sport és ifjúsági ügyek intézését, a katasztrófavédelem helyi feladatait, a helyi nemzetiségi ügyeket. Fontosnak tartjuk, hogy a legkisebb falunak is legyen saját polgármestere, akihez fordulhatnak az emberek ügyes-bajos dolgaikkal. A rendszerváltáskor a települési önállóság gyorsan teremtett közösségi értékeket. A legkisebb falvak is megmozdultak, összefogással felújították a templomot, emlékművet állítottak a halottaiknak, vagyis valódi közösségek szerveződtek, és a saját kezükbe vették dolgaik intézését.

2) Az alapellátás olyan feladatait, amelyek önállóan nem, vagy csak nagy nehézségek árán láthatók el, a helyi lakosság véleményét figyelembe véve, társulás formájában szükséges biztosítani. A Magyar Szocialista Párt járási önkormányzati társulások létrehozását javasolja, amelyeknek az adott területen lévő minden község és város részese legyen. A járásban javasoljuk új intézményként létrehozni a Polgármesterek Tanácsát, amely döntsön a térség közfeladat ellátásával, fejlesztésével kapcsolatos ügyekben. Döntéseit a kettős többség követelményének megfelelően hozza meg: a területén levő települések számszerű többségének és a lakosság többségének az egyetértését is bírnia

kelljen. A Polgármesterek Tanácsa megalakításának és működésének kereteit törvény mondja majd ki, de a mindennapi működés, a tanács vezetésének szabályait minden Polgármesteri Tanács a saját elképzelései szerint alakíthatja.

A járási Polgármesterek Tanácsa, mint kötelező társulás, közvetlenül lehet feladatok és hatáskörök címzettje. Ez egyben azt is jelenti, hogy a feladatellátáshoz szükséges központi finanszírozást is ez a szervezet kapja. A Polgármesterek Tanácsának feladatkörébe tartozhat: az alapfokú és középfokú közoktatás (kivéve az óvoda, mert az közvetlenül a települési önkormányzathoz tartozik), az egészségügyi alapellátás, a szociális alapellátás, a gyermekjóléti szolgálat, a közfoglalkoztatás, a hulladékgazdálkodás, víziközmű-szolgáltatás és a hajléktalanokról való gondoskodás.

A Polgármesterek Tanácsa székhelyét jellemzően a térségben egyébként központi szerepet játszó városokba érdemes telepíteni. Erről persze maga a tanács dönthet, de ésszerű, ha a közlekedési és egyéb szempontból több funkciót is betöltő városok húzó hatást gyakorolnak az egész térségre, és az együttműködésben rejlő erő nem csak a térség falvainak, de a központ szerepét betöltő kisvárosoknak is előnyös.

3) A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a városok – a települések már említett feladatai mellett, és ha a megfelelő feltételek adottak – fenntartói lehessenek az általános és középiskoláknak, kórházaknak és más közintézményeknek is. A szabályozás ösztönözní fogja őket arra, hogy a kistérségben a Polgármesterek Tanácsával állapodjanak meg a közös fenntartásban. Ez azért is előnyös az itt élő állampolgárok számára, mert így a városok térségi ellátó, fejlesztő funkciói minél több területen tudnak érvényesülni. A városok fontos feladata lesz továbbra is a helyi közösségi közlekedés megszervezése. Ugyanakkor szükségesnek tartjuk, hogy az állami tulajdonban lévő közlekedési vállalatokat szorosabb együttműködésre kötelezzük a térség önkormányzataival, ezért minden évben egyeztetniük kell a menetrendről és a fejlesztési elképzeléseikről a Polgármesterek Tanácsával.

4) A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a 23 megyei jogú városnak kiemelt szerepe legyen, térségi funkciója megerősödjön, de ne enklávék legyenek a megyében. A Fidesz-KDNP kormány – politikai okokból – megváltoztatta a megyei jogú városok jogállását, a megye egészére vagy nagy részére kiterjedő közszolgáltatások felelőssévé tette. Az így kialakult zavaros helyzetben egyes megyei közszolgáltatásokért olyan választott testület felel - a megyei jogú város önkormányzata, -

amelynek a tagjaira és a polgármesterre csak a nagyváros lakói szavazhatnak. Ez az MSZP felfogása szerint demokráciában elfogadhatatlan, ezért a jelenlegi zavaros helyzetet megszüntetendő javasoljuk, hogy a megyére kiterjedő térségi közszolgáltatások gazdája a megyei önkormányzat legyen. Ugyanakkor meg kívánjuk teremteni annak a lehetőségét, hogy egyes feladatok ellátásáról megállapodjon a megyei és a megyei jogú városi önkormányzat. A város természetesen lássa el a települési önkormányzati feladatokat, és a kötelezően ellátandó közszolgáltatások mellett kapjon kiemelkedő szerepet a kultúra és a sport területén.

5) A Magyar Szocialista Párt kezdeményezi, hogy érdemi feladatokkal rendelkező megyei önkormányzatok jöjjenek létre. A megye korábbi funkciót a Fidesz-KDNP kormány felszámolta, a közszolgáltatások ellátását államosította, és a megyei önkormányzatokat pártpolitikai szervező műhellyé silányította. A mostani megyei önkormányzatok állami pénzen pártot szerveznek, érdemi feladatuk, hatáskörük gyakorlatilag nem maradt. Első lépésként a megyék kapják vissza a térségi közszolgáltatást nyújtó intézményeiket. A megyei kórház, a könyvtár, a levéltár, az idősothonok, a fogyatékosokat ellátó otthonok és a gyermekvédelemmel foglalkozó otthonok kerüljenek a megyei önkormányzathoz.

Azt is javasoljuk, hogy érdemi területfejlesztési feladatokat lássanak el a megyei önkormányzatok. A települési és a járási fejlesztési tervek koordinációja jelenleg is a megye feladata, de ez teljesen formálissá vált, mivel a Fidesz-KDNP kormány politikai komisszárok kezébe adta az egyeztetést. Ezt megszüntetve, a megyei önkormányzat ne csak a tervezésben, hanem a pénzügyi döntésekben is érdemi feladatokat és hatásköröket kapjon, és lásson el a területfejlesztéshez szorosan kapcsolódó olyan egyéb feladatokat, mint például a környezetvédelem, a közlekedésszervezés, illetve az útfenntartás, a műszakiinfrastruktúra- és gazdaságfejlesztés, továbbá a turizmus támogatása.

A feladatok ellátása a jogállás megerősítését is igényli. A Magyar Szocialista Párt álláspontja szerint a megyei önkormányzatot továbbra is listás szavazással kell létrehozni, de a listákra a nagyvárosok választópolgárai is szavazzanak. Megerősíteni javasoljuk a megyei közgyűlések elnökeinek hatáskörét, továbbá javasoljuk, hogy a közgyűlés elnökét is közvetlenül a megye lakosai válasszák meg. Jelenleg a megyei közgyűlések elnökei a közvélemény előtt ismeretlen, súlytalan

pártpolitikai végrehajtók. A megnövelt feladatok, a megerősített hatáskörök és a közvetlen választás ezen változtatni fog.

6) A Magyar Szocialista Párt álláspontja szerint Budapest a nemzet fővárosa, a főváros funkciói és nagysága is indokoltta teszi, hogy önálló Budapest-törvény rendelkezzen feladatairól, jogairól. A törvény szabályozza majd a fővárosi önkormányzat és a kormány között az önkormányzati ciklus első évében, a ciklus időtartamára szólóan, a főváros településfejlesztési stratégiáján alapuló fejlesztési tervszerződés intézményét. A törvény írja elő, hogy a ciklusra szóló tervszerződés alapján a kormány évente, a fővárosi önkormányzat egyetértésével határozza meg a tárgyév konkrét fejlesztési feladatait és annak központi és helyi önkormányzati forrásait. A törvénynek szabályoznia kell azt is, hogy az állam mennyivel járul hozzá a városüzemeltetési, -fejlesztési feladatok finanszírozásához.

A fővárosnak vissza kell kapni a legfontosabb közszolgáltatások felelősségét és az ehhez tartozó intézményeket. A kórházak, az egészségügyi szakellátás, a középiskolák, a kollégiumok, az idősellátás, a szociális ellátás és fogyatékos ellátás intézményei a fővárosi önkormányzat fenntartásában működjenek a jövőben. Az infrastruktúra fejlesztése és működtetése a budapesti önkormányzat egyik legfontosabb feladata legyen, az ehhez szükséges hatáskörök és pénzügyi támogatás biztosítása mellett. A fővárosi tömegközlekedés finanszírozása az állam szerepvállalása nélkül nem biztosítható. A köztisztaság, a hulladékgazdálkodás, a víz- és csatorna szolgáltatás területén felszámolni javasoljuk az indokolatlan kormányzati beavatkozást, és szükségesnek tartjuk a tisztességes finanszírozás biztosítását. A Magyar Szocialista Párt elkötelezett a sokszínű kultúra támogatása mellett, azt javasoljuk, hogy a budapesti színházak a fővárosi önkormányzat fenntartásában működjenek, megfelelő finanszírozással és kormányzati pénzügyi zsarolás nélkül.

A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a kerületi önkormányzatok hatáskörében legyen valamennyi olyan közszolgáltatás, amely közvetlenül hatással van az ott élő emberek mindennapjaira. Ennek megfelelően a kerületi önkormányzatok visszakapják az általános iskolákat, és elláthatnak minden olyan fővárosi feladatot, amelynek fenntartásában megállapodnak a fővárosi önkormányzattal. Továbbra is felelnek a szociális és egészségügyi alapellátásért, a bölcsődék fenntartásáért, a helyi kultúra ápolásáért, a sport és a civil közösségek

támogatásáért. Felülvizsgálni javasoljuk a fővárosi forrásmegosztási rendszert és a szempontrendszert a jelenlegi körülményekhez, feladatellátáshoz szükséges igazítani. A HIPA (helyi iparüzési adó) bevételek főváros és kerületek közötti megosztásában a jelenlegi, a 2010. évi teljesítési mutatókon alapuló szabályozásával szakítva, igazságosabb megosztást kell érvényesíteni (lakosságszám arányában) annak érdekében, hogy a megosztás a szolidaritás elvének érvényesítése mellett a kerületeknek a gazdaság és a közszolgáltatások fejlesztéséért tett anyagi tehervállalását is elismerje.

A kerületi polgármesterek érthető módon első sorban a kerületükhöz kötődnek, és csak másodsorban a főváros egészéhez, illetve a fővárosi közgyűléshez. Ez természetes, hiszen közvetlenül a kerületi választópolgárok közösségétől kapják a mandátumukat. Azokban az esetekben, amikor a kerületi és fővárosi érdekek eltérnek egymástól vagy ellentétbe kerülnek egymással, a kerületi polgármester fővárosi képviselő feloldhatatlan ellentmondásos helyzetbe kerül. A fővárosi közgyűlésben elvégzendő képviselői munka a főváros egésze érdekének képviseletét és a Budapest egészére való koncentrációt igényel, ezért a **Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a következő két megoldás valamelyikét válasszuk:**

A) arányos, listás szavazással kerüljenek megválasztásra a fővárosi képviselők, míg a főpolgármestert továbbra is közvetlenül válasszák meg a budapesti választópolgárok, vagy

B) a közgyűlésben a kerületi polgármesterek továbbra is kapjanak helyet, további 23 közgyűlési tag listán kerüljön megválasztásra, a főpolgármestert továbbra is közvetlenül válasszák meg a budapesti választópolgárok.

7) Budapest fejlődése és mindennapi működése szorosan összefügg az agglomerációval. **Kezdeményezzük, hogy egy sokszereplős megállapodás jöjjön létre az állam, Budapest főváros és az agglomeráció önkormányzatai között, amely meghatározza a főváros és környéke közös fejlesztési elképzeléseit, az infrastrukturális ellátás, a közlekedés és valamennyi közszolgáltatás összehangolt ellátását.** Ennek érdekében javasoljuk kibővíteni a Fővárosi Közfejlesztések Tanácsát Pest Megye Közgyűlésének elnökével, aki rendszeresen egyeztessen az agglomerációhoz tartozó önkormányzatokkal. A kormány célzott fejlesztési programmal és a szükséges pénzügyi források biztosításával ösztönözze a főváros és az agglomerációba tartozó települések együttműködését a közösségi közlekedés, a környezetvédelem, a területi tervezés területén.

Az együttműködés olyan szervezeti formáját javasoljuk létrehozni, amely biztosítja a kormány és az érintett önkormányzatok választott képviselői mellett a gazdaság érintett szereplőinek, a kamaráknak, a feladatokban érintett civil szervezeteknek a részvételét is. Ez a szervezeti forma a későbbiekben alapja lehet egy önálló, az érintett területen élő polgárok által választott testülettel bíró, önkormányzati szint kialakulásának. A jelenlegi Budapest a legrosszabb lehatárolás: olyan külvárosok is hozzá tartoznak, amelyek egy mag-Budapesten kívül esnek, az agglomerációs települések nagy része pedig ténylegesen egy Nagy-Budapest része. Megfontolandó egy Budapest-régió létrehozása a közvetlen agglomerációból, Pest megye máshová gravitáló széleinek a szomszédos megyékhez való csatolásával. ebben az esetben a mag-Budapesten belül a kerületi és fővárosi feladatelosztás átalakításával.

Önfenntartó településeket!

A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy egy-egy konkrét térségi projekt szintjén kapcsoljuk össze egyfelől a társadalmi kirekesztettség, a tartós munkanélküliség, hajléktalanság, a szociális segélyezés teendőit, másfelől az elsődleges munkaerőpiacot jelentő üzleti szféra ösztönzését, a vállalkozások - főleg a kisebbek - versenyképességének növelését. Mindezt azért, hogy a hátrányos helyzetűek munkavégzésre való motiváltsága, a munkavégzéshez szükséges gyakorlati ismereteik elsajátítása, illetve a vállalkozások tevékenységének bővülése, profilváltása egyidejűleg legyen hatással a foglalkoztatottsági szint növekedésére.

1) A statikus jellegű, egymás mellett párhuzamosan működő támogatási formák helyett a dinamikus, a gazdasági életbe szervesen beilleszkedő, komplex, projektszerű támogatási formákra javaslunk áttérni. Olyanokra, amelyek elsősorban az elmaradott térségekre koncentrálva, az inaktivitástól az elsődleges munkaerőpiacra kerülésig folyamatosan foglalkoznak az egyénekkel. Átjárást tesznek lehetővé az államilag fenntartott munkaerőpiac irányából az elsődleges munkaerőpiac felé, hogy a szociális segélyekből való létfenntartásból kikerülve adó- és járulékot fizető, megfelelő életszínvonalon élő, a társadalom számára gazdaságilag és morálisan egyaránt hasznossá váló tagjaivá válhassanak. Ehhez sok éves, lépcsőzetesen egymásra épülő elemekből összeállított, a társadalom legkülönbözőbb intézményeit bevonó programot kell megtervezni és megvalósítani.

Olyan helyi adottságokra épülő gazdaságfejlesztő, foglalkoztatás-bővítő programok indítására kell az érintetteket (a térségben működő

vállalkozásokat, a térség iránt érdeklődő befektetőket, álláskeresőket, szakképző intézményeket, felnőttképzést végző cégeket, munkaügyi kirendeltségeket) ösztönözni, felkészíteni, majd projektjüket támogatni, amelyben ötvöződnék az egyes szereplők törekvései, gazdasági érdekei. A tapasztalatok szerint ugyanis a foglalkoztató, a munkát kereső, a szükséges szakismereteket nyújtó képzőszervezetek, valamint munkába-állást/alkalmazást segítő munkaerőpiaci szolgáltatások és végül az átmeneti ideig igénybe vehető foglalkoztatási támogatások adott projekten belüli integrálása a leghatékonyabb eszköz az előbb említett célok eléréséhez.

Az egyéneket és családokat be kell vonni az őket támogató programok kialakításába. A rugalmas piaci és munkaerőpiaci alkalmazkodás részben a támogatandó emberektől elvárt magatartás – de legalább ennyire vonatkozik a támogatási rendszerekre is. Ez nem csupán a büntető és kényszerítő politikai attitűdök feladását jelenti (azt is), hanem annak a rugalmasságnak a követelményét, amely szerint abban kell támogatást nyújtani a piacok felé igyekvő embereknek, amiben ők látnak lehetőséget, és amerre ők maguk igyekeznek részt venni a piacokon. Ez nem kizárólag szociális elv (az is), hanem gazdasági kényszerűség. A lehetőségek és a piaci rések mibenlétét nem lehet országosan egységes bürokratikus „parancsokba” foglalni – ezek megtalálásában nagyrészt arra kell építeni, azt kell segíteni, hogy az állami bürokrácián kívüli emberek rátaláljanak e résekre, és ki akarják használni ezek piaci lehetőségeit.

2) A tartósan munka nélkül lévő, piacképes tudással nem rendelkező és azzal nehezen felvértezhető, jellemzően hátrányos helyzetű térségben élő, munkavállaló korban lévő népességen akkor lehet segíteni, ha mind a szervezeti, mind a támogatási rendszer egyszerű, a párhuzamosságok megszűnnek, illetve a rendszer átlátható. **Meg kell erősíteni az önfenntartás képességét, úgy, hogy nemcsak gesztusokat teszünk, hanem olyan társadalmi közeget teremtünk, ahol a szabályozás, a rendelkezésre álló eszközök, a koordinált források és a segítő, motiváló, támogató szakemberek közösen szolgálják a helyi közösségeket.**

A megvalósítás módszerének javasoljuk:

- a leghátrányosabb helyzetű kistérségek és települések meglévő és elérhető állami és önkormányzati forrásainak a helyiek számára hatékonyabb, gyakorlatiasabb átrendezését;
- a vidéken élők önkéntes, szövetkezeti elveken alapuló „háztáji jellegű” gazdálkodását;

• **egy felkészült szakmai támogatórendszer működtetését, lehetőleg helyi kötődésű szakértőkből álló coach-hálózat képzésre alapozott kialakítását, a mediációban rejlő lehetőségek kiaknázását.** Ilyen keretben lehet például megszervezni a Közösségfejlesztők Egyesülete, illetve közösségfejlesztő munkatársai szakmai tapasztalatainak felhasználását, munkájuk bekapcsolását a helyi társadalom fejlesztésébe.²

A területi alapú tervezésen keresztül véghezvitt felzárkóztatás csak erős koordinációval működhet. Nem több, egymásról nem tudó hálózat kell, hanem egy koordináló, amely kapcsolódik az egyes szakágak megvalósítói köreihez, hálózataikhoz, akik már helyi kötődésűek. A helyi koordinációhoz nagy helyismeret, tudás kell, de nem a helyi vezetésektől való függés.

A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy a programot néhány olyan településen, illetve kistérségben érdemes elindítani, amelyeknél a helyi közösség már többé-kevésbé sikeres kísérleteket tett a hátrányos helyzetű rétegek integrálására. A mintaprogramok tapasztalatai alapján lehet majd felépíteni a program belső szabályrendszerét, képzési és kommunikációs technikáit. E folyamat maga is közösségépítés, és mint ilyen, a civil szféra meglévő elemei megerősítésének új kooperációs lehetősége. A program beágyazódását már meglévő szervezetek is segíthetik. A közmunkaprogram lehetőségeinek egy részét a térségi programban lehet és kell felhasználni.

A következő intézkedéseket javasoljuk:

- térségi projektek pályázati rendszerének kialakítását;
- adott térségekből válogatott coach-ok képzésének megszervezését;
- speciális, a térségi projektek beindítását, a foglalkoztatást segítő szabályozók (adó- és járulékszabályok) kidolgozását;
- kishalmazos társulási forma kidolgozását a térségi programok végrehajtásához;
- a különböző (életkori és rétegjellemzők alapján célzott) programokhoz kapcsolódó elemek összehangolását;
- szoros monitoringot;
- részmunkaidő, alkalmi munka, napszám, saját termékek értékesítése, szolgáltatások végzését.

---

² <https://kofe.hu/kozossegek-szolgالاتaban-kistelepuleseken-szakmai-blog/>

Több pénzt az önkormányzatoknak!

Az önkormányzatok autonómiájának helyreállításához nélkülözhetetlen gazdasági önállóságuk megteremtése. Jelenleg az önkormányzatok pénzügyi szempontból teljes mértékben kiszolgáltatottak a kormánynak, a pártpolitikának. A Magyar Szocialista Párt álláspontja, hogy az önkormányzati vagyon a nemzeti vagyon része, és ezt továbbra is fenn kell tartani, de a vagyonnal való gazdálkodás tekintetében csak azok a korlátozások tarthatók fenn, amelyek a közvagyon megőrzéséhez, a közszolgáltatások biztosításához garanciális okokból szükségesek. Minden további korlátozás megszüntetését javasoljuk. **Az MSZP azt javasolja, hogy az önkormányzatok gazdálkodásának biztonságáért a közgyűlések, illetve a képviselő-testületek feleljenek.** Ezért fontosnak tartjuk, hogy a testületek gondosan tervezzenek. A ciklusprogramok elkészítése mellett javasoljuk előírni a fejlesztési stratégiák megalkotását is, és az éves költségvetési koncepció elkészítésének kötelezettségét.

Az önkormányzatok biztonságos gazdálkodását leginkább a kiszámíthatóság segíti. A Magyar Szocialista Párt álláspontja szerint **ennek feltétele az önkormányzatok bevételeinek stabilitása.** A gazdaság állapotával összhangban garanciákat javasolunk kidolgozni mind a központi támogatások, mind a saját bevételek tekintetében.

A 2010-ben végrehajtott önkormányzati adósságkonszolidációt igazságtalannak tartjuk, mert elsősorban azokat az önkormányzatokat jutalmazta, akik felelőtlenül gazdálkodtak, és azokkal szemben volt kemény, amelyek gondos tervezéssel és beosztással fejlesztették a településüket. Az MSZP szükségesnek tartja, hogy ésszerű keretek között legyen mód hitelfelvételre, anélkül, hogy ehhez a kormány engedélyét kellene kérni. Hitelfelvétel azonban kizárólag törvényben meghatározott, normatív feltételek alapján, az önkormányzatok és a közszolgáltatások megszervezésének biztonsága érdekében történhessen.

A Fidesz-KDNP kormány által bevezetett feladatfinanszírozás kudarcot vallott. Legfőbb célkitűzése az volt, hogy felhasználási kötöttséggel adják oda a pénzt az önkormányzatoknak, tovább szűkítve ezzel autonómiájukat. A Magyar Szocialista Párt álláspontja, hogy a helyi közhatalom gyakorlói tudják leginkább, hogy mire van szüksége a településnek, és értéknek tartja az önálló gazdálkodás lehetőségét és felelősségét. Ezzel összhangban a központi költségvetésből származó pénzügyi támogatásokat normatív módon kiszámolt mértékben, igazságos rendszerben javasoljuk biztosítani.

- Ennek keretében a járási feladatellátás pénzügyi támogatását a Polgármesterek Tanácsán keresztül, szintén normatív módon javasoljuk rendezni, és ezen keresztül is ösztönözni a közös feladatellátást. Így azok a kisvárosok és községek is több bevételhez jutnak és javítani tudják közszolgáltatásaikat, akik az elmúlt évtizedben a Fidesz-KDNP kormány diszkriminatív támogatás politikájának kárvallottjai voltak.

- A megyei önkormányzatok ezzel párhuzamosan a megnövekedett feladataikkal összhangban álló finanszírozásban részesüljenek. A visszaadott illetékbevételek mellett adókivetési jogot is kapjanak, amelyet a központi és helyi adóterhelés megállapításánál figyelembe kell venni.

- A Magyar Szocialista Párt a városok, nagyvárosok saját bevételeinek növeléséhez szükséges érdekeltségi rendszer kidolgozását javasolja, úgy, hogy a helyi adóbevételek szerepének és nagyságrendjének növelése a központi adóterhek ezzel arányos csökkenésével párhuzamosan menjen végbe.

Az önkormányzatok adóbevételei:

- **Az átalakított helyi iparüzési adó az önkormányzatok saját bevétele legyen, amelynek nagyságát az önkormányzatok maguk határozzák meg ésszerű határokon belül.**

- **A Magyar Szocialista Párt azt javasolja, hogy teljes egészében önkormányzati bevétel legyen a gépjárműadó.**

- **Az üzemanyag után beszedett jövedéki adó 20%-a az önkormányzatokat illesse meg, amelyet az önkormányzat által kezelt úthálózat arányában kell felosztani, és az utakra kell fordítani.**

- **Azt is javasoljuk, hogy minden önkormányzat bevétele legyen a közigazgatási területén képződő személyi jövedelemadó 20%-a. Ez különösen előnyös és növeli a bevételek biztonságát Budapesten és a nagyvárosokban.**

- **Megszüntetni javasoljuk a rendkívül igazságtalan közművezeték-adót.**

- **Fel kívánjuk számolni a szolidaritási hozzájárulást, amelynek csak a nevében van köze a szolidaritáshoz. Helyette olyan ösztönző rendszert javaslunk, amely érdekeltté teszi a nagyobb jövedelemtermelő képességgel rendelkező településeket a közszolgáltatások fejlesztésében.**

A Magyar Szocialista Párt támogatja, hogy az Európai Unió által biztosított fejlesztési forrásokhoz az önkormányzatok közvetlenül is

hozzájuthassanak. Mire az uniós normák ezt lehetővé teszik, ki kell dolgoznunk egy kormány-önkormányzatok közötti egyeztetési fórum-rendszert, amely a fejlesztések közötti összhangot hivatott biztosítani.